

VIENIJANTI ĮVAIROVĖ:

kalbų įtaka mobilumui, darbui ir aktyviam pilietiškumui

Sekcijos

Organizatoriai:

Kartu su:

A sekcija. Kalbų mokymas: metodai ir geroji patirtis

Šioje sekcijoje nagrinėsime tai, kas lemia efektyvų kalbų mokymą(si). Kaip geriausiai motyvuoti skirtingus besimokančiųjų tipus? Kaip pasiekti, kad kalbų mokymasis studijuojantiems būtų aktualus ir įkvepiantis, kad jie imtų praktiškai vartoti užsienio kalbą kaip galima anksčiau?

Pranešėjai:

[Liuda Jovaišienė](#), anglų, lietuvių ir rusų kalbų mokytoja, dėstanti vaikams Londone

[Vilma Bačkiūtė](#), Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija

[Francesco Mosetto](#), ES jaunųjų vertėjų konkurso *Juvenes Translatores* laimėtojas iš Italijos

[Susanne Bravo](#), ES jaunųjų vertėjų konkurse *Juvenes Translatores* dalyvavusi mokytoja, Vokietija

[Ralf Rahders](#), Europos Komisijos Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga

2012 m. Europos Komisijos atliktas kalbų mokėjimo tyrimas atskleidė, kad apskritai užsienio kalbos Europoje išmokstamos labai prastai. Tik keturių iš dešimties mokinių pirmosios užsienio kalbos mokėjimas atitinka „savarankiško vartotojo“ lygį. Pagal naujausią kalboms skirtą „Eurobarometro“ apklausą, beveik pusė europiečių teigia negalį palaikyti pokalbio jokia užsienio kalba. Visapusiškai išanalizavus tyrimo rezultatus, nurodomi veiksniai, paprastai turintys teigiamą poveikį kalbų mokėjimui. Ankstyva užsienio kalbos mokymosi pradžia, užsienio kalbos vartojimas per pamokas, mokymosi valandų skaičius, supratimas apie kalbos sunkumo lygį ir jos naudingumą – visa tai daro įtaką kalbų mokėjimui.

Tačiau yra mokyklų ir mokytojų, kurie sugeba patys sau nustatyti standartus ir dirbti kur kas išradinčiau nei kiti, nesitenkinti vien plačiai paplitusiais mokymo metodais. Yra ir mokinių, kurie užsidega aistra mokytis kalbų labai ankstyvame amžiuje ir nuolat tobulina savo daugiakalbės komunikacijos įgūdžius tiek mokykloje, tiek už jos ribų. Europos Sąjunga vieną po kitos finansuoja programas, skatinančias novatoriško kalbų mokymosi projektus. Tokio projekto pavyzdys – ES jaunųjų vertėjų konkursas *Juvenes Translatores*. Konkursas atkreipė mokytojų dėmesį į vertimo įgūdžių svarbą stiprinant gimtosios kalbos žinias. Vertimas leidžia geriau suvokti kalbų struktūrą jas lyginant ir tiesiant tiltus tarp kalbos, iš kurios verčiama ir į kurią verčiama.

Neseniai atliktame tyrime, koks vertimo vaidmuo mokant kalbų Europos Sąjungoje, nagrinėjama, kaip vertimas gali padėti mokytis kalbų. Dabar vertimas suprantamas kaip tikslinga komunikacinė veikla.

2012 m. Europos Komisijos strategijoje „Švietimo persvarstymas“ pasiūlytos naujos kalbos kompetencijos gairės Europai. Kad iš esmės ir ilgam keistųsi kalbų mokėjimo būklė, taip pat būtų pasiekti geresni rezultatai, mokant kalbų reikia tobulinti daugybę dalykų ir taikyti kuo daugiau novatoriškų mokymo metodų. Kaip galime pasimokyti iš sėkmės istorijų ir kalbų mokymą ir mokymąsi padaryti patrauklesnius?

Moderatorius [John Bayliss](#)

Diskusijos apibendrintoja Kristina Cunningham, Europos Komisijos Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas

B sekcija. Kalbų reikšmė darbo galimybėms

Jaunimo nedarbo lygiui pasiekus naujas neregėtas aukštumas – darbo neturi beveik ketvirtadalis jaunosios kartos, Europai reikia tokių kalbos kompetencijų, kurios būtų naudingos realiame gyvenime ir, svarbiausia, atitiktų padėtį darbo rinkoje ir jos poreikius. Turime omenyje nacionalinę bei Europos šalių darbo rinkas, taip pat tarptautinėje arenoje veikiančias ES įmones. Prastas kalbų mokėjimas – tai rimta kliūtis ieškant darbo galimybių užsienyje ar tarptautinėse įmonėse bei organizacijose.

Pranešėjai:

[Mahamouda Salouhou](#), kultūrų įvairovės, lyderystės ir tarptautinio verslo profesorius, ECLEE direktorius

[Wolfgang Mackiewicz](#), Berlyno laisvojo universiteto anglų filologijos garbės profesorius, Europos kalbų tarybos prezidentas

[Audronė Ercienė](#), Vokietijos ir Baltijos šalių prekybos rūmų Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje Lietuvos skyriaus vadovė

[Edvinas Krungolcas](#), Lietuvos penkiakovininkas, 2008 m. Pekino olimpinė žaidynių sidabro medalio laimėtojas

2006 m. Europos Sąjungos Taryba paskelbė, kad „užsienio kalbų mokėjimas ne tik padeda puoselėti tautų savitarpio supratimą, bet ir yra būtina sąlyga darbo jėgos mobilumui, taip pat jis didina ES ekonomikos konkurencingumą“. Savo ruožtu mobilumas yra labai svarbus skatinant tolesnį kalbų mokymąsi ir gerinant tarpkultūrinius įgūdžius. Taigi tobulinami šiandien darbo rinkoje itin vertinami gebėjimai.

Po penkerių metų darbo grupė, kurią sudarė valstybių narių vyriausybės ekspertai, pateikė ataskaitą, pavadintą „Kalbos darbo rinkai“. Čia pateikiami gerosios patirties pavyzdžiai ir švietimo sistemų modernizavimo gairės, siekiant sumažinti neatitikimą tarp kalbinių kompetencijų pasiūlos ir paklausos. Grupė pabrėžia, kad svarbu kelti bendrą kalbos kompetencijų lygį, plėsti mokomų kalbų diapazoną, stengtis, kad mokymo turinys atitiktų profesinius tikslus, gerinti darbuotojų mokymą.

Ar Europos įmonės gali efektyviai dirbti pasaulio rinkose ir sėkmingai konkuruoti, turėdamos daugiakalbius darbuotojus? Kodėl kalbų mokėjimas svarbus įvairių sričių profesionalų ir ypač darbo ieškančių jaunų žmonių gyvenimo aprašymuose?

Moderatorius [John Wyles](#)

Diskusijos apibendrintoja [Sonia Peressini](#), Europos Komisijos Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas

C sekcija. Kalbos profesijų ateitis

Šioje sekcijoje bus aptariamas dinamiškas darbo rinkos sektorius, kuriame kalbos profesionalams atsiveria labai plačios galimybės pačiose įvairiausiose srityse, tokiose kaip informacijos rengimas ir paieška, daugiakalbė komunikacija internete ir lokalizavimas.

Pranešėjai:

[Nijolė Maskaliūnienė](#), Vilniaus universitetas

[Yves Gambier](#), Turku universiteto Vertimo studijų centro profesorius, Suomija

[Kristijonas Kaikaris](#), „Microsoft Lietuva“ generalinis direktorius

[Helle Vrønning Dam](#), Orhuso universiteto Verslo komunikacijos katedros profesorė, Danija

[Mirko Silvestrini](#), Europos vertimo agentūrų asociacijos prezidentas

2009 m. Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato užsakymu buvo atliktas tyrimas „Kalbų sektoriaus dydis“. Tai buvo pirmasis tyrimas, kuriuo siekta nustatyti visas sritis, kuriose dirba kalbų profesionalai, pvz., tokias kaip vertimas raštu ir žodžiu, programų lokalizavimas ir interneto puslapių globalizavimas, kalbų technologijų įrankių kūrimas, kalbų mokymas, konsultavimas lingvistiniais klausimais ir tarptautinių konferencijų, kuriose numatoma daugiakalbė komunikacija, organizavimas. Šio tyrimo rezultatai parodė, kad ekonomikos krizė kalbų sektorių paveikė mažiau nei kitus sektorius. Per artimiausius keletą metų numatomas ne mažesnis kaip 10 % bendras metinis šio sektoriaus augimo rodiklis, o jo bendra vertė 2015-aisiais turėtų būti apie 16,5 mlrd. eurų.

Tyrimas taip pat atskleidė, kad, nepaisant šio sektoriaus dinamiškumo, kalbų profesionalai beveik nepastebimi, profesijoms trūksta pripažinimo. Kitame EK Vertimo raštu generalinio direktorato užsakymu tyrime analizuojamos priežastys, kodėl taip yra, ir išsamiau aptariama vertėjo profesija.

Klausimas: kaip universitetai rengia studentus tokiai įvairiajai rinkai ir profesijai įvairovei?

Moderatorius [Jonas Öhman](#)

Diskusijų apibendrintojas [Arūnas Butkevičius](#), Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamento vadovas

D sekcija. Galimybės naudotis informacija

Vertimas raštu ir žodžiu yra labai svarbūs norint įgyvendinti demokratijos principus ir visiems piliečiams, nepriklausomai nuo jų kilmės ir kalbos įgūdžių, užtikrinti lygias teises ir galimybes tomis teisėmis pasinaudoti ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Sekcijoje bus pabrėžiama, kaip svarbu turėti galimybę naudotis daugiakalbe informacija Europos politikos klausimais, bus aptariamas kalbų profesionalų, ypač dirbančių viešajame sektoriuje, vaidmuo, nagrinėjami praktiniai pavyzdžiai ir svarbiausių kalbos įstaigų perspektyvos kai kuriose ES valstybėse narėse.

Pranešėjai:

[Bente Jacobsen](#), Orhuso universiteto Verslo komunikacijos katedra, Danija

[Maurizio Viezzi](#), Triesto universitetas, Italija

[Julija Moskvina](#), Darbo ir socialinių tyrimų instituto vyr. mokslinė bendradarbė, Lietuva

Kad galėtumėte naudotis savo, kaip Europos Sąjungos piliečio, teisėmis, turite suprasti, kas vyksta aplink jus ne tik savo šalyje, bet ir už jos ribų. Jums turėtų būti ypač svarbu žinoti, kokią poveikį jūsų profesiniam arba asmeniniam gyvenimui daro nauji Europos teisės aktai, ir susidaryti savo nuomonę apie Europos politiką, kad galėtumėte balsuoti arba dalyvauti nacionaliniuose ar Europos rinkimuose. Galimybė gauti informaciją savo kalba yra būtina šio tikslo sąlyga, todėl Europos Sąjungos institucijose dirbančių kalbų profesionalų vaidmuo labai svarbus siekiant užtikrinti šią teisę.

Tačiau net jei kalbų paslaugos kainuoja nedaug, ar ES piliečiai vis dar sutinka mokėti už šias paslaugas, kad būtų užtikrinta ši jų teisė?

Skcijoje bus apžvelgiama ir 2010 m. direktyva dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, ją svariai papildė Vertimo raštu ir žodžiu viešųjų paslaugų sektoriuje specialių interesų grupės (SIGTIPS) parengta ataskaita.

Į informacijos ir komunikacijos santykių galima pažvelgti ir iš kitokios perspektyvos, būtent, aptarti piliečių poreikį ne tik gauti informaciją, bet ir gebėti reaguoti, komentuoti ir siūlyti idėjas, nesvarbu, kokia kalba vyktų pokalbis. Šiuo požiūriu reikėtų toliau studijuoti mašininio vertimo ir kitų įrankių vaidmenį siekiant palengvinti apsiikeitimo informacija realiuoju laiku procesus.

Moderatorius [John Wyles](#)

Diskusijų apibendrintojas [Cristina De Preter](#), Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Portugalų kalbos departamento vadovė

E sekcija. Kalbos profesijų atstovų mokymas ir rengimas

Kadangi visuomenė, kurioje gyvename, darosi vis daugiakultūriškesnė ir įvairiakalbiškesnė, kultūros ir kalbos tarpininkų vaidmuo nuolat kinta. Vadovaujamus postus užimantiems asmenims nuolat tenka spręsti tos įvairovės sukeltas problemas pačiose netikėčiausiose situacijose, todėl būtina juos mokyti, kaip elgtis susidūrus su kultūriniais tabu, kartais gerokai sudėtingesniais nei kalbinės problemos.

Pranešėjai:

[Barry Tomalin](#), Kultūrų studijų programų vadovas, *International House*, Jungtinė Karalystė
[Ligija Kaminskiėnė](#), Vilniaus universiteto Vertimo studijų katedra
[Ramunė Leonavičienė](#), gestų kalbos vertėja, Kauno apskrities gestų kalbos vertėjų centras

Profesionalūs vertėjai raštu ir žodžiu yra ne tik kalbų specialistai, bet, svarbiausia, jie yra kultūrų tarpininkai, ne tik puikiai suprantantys mintis ir jausmus, slypinčius už (pasakytų arba parašytų) žodžių, bet ir gebantys juos tiksliai perteikti jiems skirtai auditorijai.

Norint atlikti šią sudėtingą užduotį reikia išsamių kultūros žinių, analitinių ir bendravimo įgūdžių, kuriuos reikia lavinti mokymo etape. Ar akademiniam pasaulyje jau sukurti tinkami ir veiksmingi atrankos ir mokymo metodai, padėsiantys studentams įgyti šių labiau praktinių profesinių įgūdžių?

Kalbant apie vertimą raštu, būtina nuoroda į Europos Komisijos inicijuotą Europos vertimo raštu magistro (EMT) projektą. Aprašydami vertėjų kompetencijas šio projekto ekspertai tarpkultūrinę kompetenciją įtraukė į šešių svarbiausių būsimiesiems vertėjams ugdytinų kompetencijų sąrašą, kad jie sėkmingai dirbtų šiuolaikinėje rinkoje.

Moderatorius [Jonas Öhman](#)
Diskusijų apibendrintoja [Agnė Kazlauskaitė](#), Europos Komisijos Vertimo raštu generalinis direktoratas

F sekcija. ES plėtros dešimtmečio patirtis

Nuo didžiausio Europos Sąjungos plėtros šuolio, kai jos valstybėmis narėmis tapo iš karto dešimt šalių, praėjo beveik dešimt metų. Po to ES šeima didėjo dar du kartus (jauniausia ES narė Kroatija prisijungė 2013 m. liepos 1 d.), todėl jau pats laikas aptarti lingvistines tokios sparčios plėtros pasekmes.

Pranešėjai:

[Mirjana Polić-Bobić](#), Zagrebo universitetas
[Ivana Cenkova](#), Prahos universitetas, Čekija
[Miran Košuta](#), Triesto universitetas, Italija
[Albina Aukšoriūtė](#), Lietuvių kalbos instituto Terminologijos centro vedėja, INFOTERM valdybos pirmininkė, INFOTERM prezidentė.

Prieš 2004 m. „didįjį sproginimą“ spaudoje buvo gana daug straipsnių, pranašavusių, kad Europos Sąjungos institucijos nepajėgs susidoroti su tokiu naujųjų oficialių kalbų srautu, kad daugiakalbystė yra per brangi ir iš anksto pasmerkta žlugti („Babelio pabaiga“). Ar tokios niūrios pranašystės dar neišsipildė dėl ES priemonių, kurių ji ėmėsi siekdama užtikrinti, kad taip neįvyktų, pavyzdžiui, dėl naujos Europos Komisijos vertimo strategijos? Jei taip, tai kokios tos priemonės buvo?

Koki poveikį naujai prisijungusių valstybių kalboms padarė susidūrimas su visoms Europos kalboms būdingais pokyčiais ir rizika „užsikrėsti europietišku žargonu“ („*euro-speak*“)? Ar glaudesni kontaktai su kitomis oficialiosiomis kalbomis praturtino kalbinę ir (arba) konceptualią naujų oficialiųjų kalbų patirtį?

Ir ar naujosios kalbos, savo ruožtu, turėjo poveikį Europos kalbai/žargonui?

Moderatorius [John Bayliss](#)

Diskusijų apibendrintojas [Wolfgang Mackiewicz](#), Berlyno laisvasis universitetas, Vokietija

G sekcija. Kalbos socialinėje žiniasklaidoje

Šioje sekcijoje bus nagrinėjamas socialinės žiniasklaidos vaidmuo mokantis kalbų ir strategijos, užtikrinančios daugiakalbę komunikaciją realiuoju laiku, pvz., mašininį vertimą, susižinojimą, pasitelkiant kelias kalbas, ir kt.

Pranešėjai:

[Dainius Radzevičius](#), Lietuvos žurnalistų sąjungos prezidentas, tinklaraštininkas

[András Kornai](#), Bostono universiteto tyrėjas, Vengrijos Mokslų akademijos Automatikos mokslinių tyrimų instituto bendradarbis

[Katarina Zourou](#), Sør-Trøndelago universiteto kolegijos vyresnioji mokslinė bendradarbė, tiria kalbų mokymąsi bendradarbiaujant virtualioje erdvėje

[Claudio Chiavetta](#), bendrovės „Lionbridge Belgium“ Europos valdžios institucijų ir verslo ryšių direktorius

Ar anglų kalba socialinėje žiniasklaidoje užima tokią plačią erdvę, kaip daugelis įsivaizduoja? Ar žmonės, priklausantys bendruomenei, kalbančiai ta pačia kalba, bendrauja artimiau nei žmonės, kalbantys skirtingomis kalbomis?

Ar žmonės, ypač jaunimas, socialiniuose tinkluose bendrauja užsienio kalba lengviau nei kituose kontekstuose? Kitaip tariant, ar socialiniai tinklai skatina užsienio kalbų vartojimą?

Socialinė žiniasklaida – puikus būdas sėkmingai mokytis ir dalytis informacija bei idėjomis su kitais. Mokymąsi skatina troškimas papasakoti kitiems apie savo atradimus, tai suteikia mums galimybę išgryninti savo proto vaizdinius. Šie dalykai svarbūs mokantis užsienio kalbų: bendraudami socialinės žiniasklaidos tinkluose besimokantieji kaip raiškos priemonę vartoja rašto kalbą, kaip tai daroma CLIL (integruotoje kalbos ir dalyko mokymosi) aplinkoje.

Kitas dalykas, kurį verta aptarti, – kaip kalbų įvairovė socialiniuose tinkluose praturtina intelektines diskusijas įvairiais kultūriniais aspektais.

Moderatorius [John Wyles](#)

Diskusijos apibendrintoja [Pinuccia Contino](#), Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio di-

H sekcija. Informacinių ir ryšio technologijų naudojimas mokant(is) kalbų

Šioje sekcijoje aptarsime novatoriškus kalbų mokymo ir mokymosi metodus, kurie taikomi naudojantis informacinėmis ir ryšio technologijomis (IRT) tiek švietimo įstaigose, tiek neformalioje aplinkoje. Kas šioje srityje pasikeitė per pastaruosius dešimtmečius ir ko galime tikėtis ateityje?

Pranešėjai:

[Danguolė Rutkauskienė](#), Kauno technologijos universiteto E. mokymosi technologijų centro direktorė

[M. J. Friglos Martín](#), integruotas dalyko ir užsienio kalbos mokymas (CLIL) ir e. karta [Peter Birch](#), Europos Komisijos Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos padalinio vadovas

[Vaidotas Valantiejus](#), LOGIN projektų vadovas

Tuo metu, kai vyks konferencija, bus priimta nauja Europos Komisijos politinė iniciatyva „Švietimo sistemų atvėrimas“. Ją sudaro komunikatas ir darbo dokumentas, kuriame pateikta išsami Europos švietimo padėties analizė.

Informacinių ir ryšio technologijų ir skaitmeninio turinio taikymo pažanga ES valstybėse narėse nėra tolygi. Dauguma šalių jau įvertino technologijų poveikį švietimui ir įgyvendino nemažai e. mokymosi projektų. Tačiau tie projektai buvo pavieniai ir nesusiję tarpusavyje; investicijos į infrastruktūrą neskatindavo mokinių bei mokytojų jomis naudotis ir taip plėtoti mokymosi erdves. Taigi, nepaisant to, kad investuota buvo daug, projektai retai žengdavo nuo bandymo link praktinio naudojimo etapo.

Kalbų mokymasis čia ne išimtis. Per septynerius Mokymosi visą gyvenimą programos įgyvendinimo metus Europos Komisija rėmė platų iniciatyvų spektrą, susijusį su IRT paremtu kalbų mokymu. Daug finansuotų projektų galėjo turėti didelį poveikį, tačiau rezultatas nebuvo toks, kokio tikėtasi.

Praeities klaidos atskleidžia, kad nepakanka vien tik įdiegti technologijas klasėje. Tik integruota metodika, kai užtikrinama prieiga prie skaitmeninio turinio, IRT infrastruktūros, siekiama deramų skaitmeninių įgūdžių ir organizacinių strategijų, gali užtikrinti švietimo rezultatus, kurie savo ruožtu skatins ir palaikys pažangą.

Moderatorius [John Bayliss](#)

Diskusijos apibendrintoja [Marie-Noëlle Lamy](#), Jungtinės Karalystės Atvirasis universitetas

I sekcija. Daugiakalbis skaitmeninis turinys

Nors investicijos į plačiąjuostę prieigą bei verslumą visame pasaulyje suteikia daug galimybių verslui vystytis, tačiau verslas, susijęs su švietimo programine įranga ir turiniu, Europoje kol kas žymiai nesiplečia. Tokia situacija skatina aptarti kelis klausimus, pvz., autorių teisės ir leidybos kompanijų interesų klausimą.

Pranešėjai:

[Sabine Kirchmeier-Andersen](#), Danijos kalbos taryba

[Joseph Mariani](#), Paryžiaus Daugiakalbės ir daugialypės terpės informacijos instituto (IMMI) direktorius

[John Simpson](#), buvęs *Oxford English Dictionary* vyriausiasis redaktorius

[Tamás Váradi](#), Vengrijos mokslų akademijos Lingvistikos mokslinių tyrimų institutas

Skelbdama naują iniciatyvą „Švietimo sistemų atvėrimas“ Europos Komisija ištyrė, kaip skaitmeninių technologijų taikymas pakeitė Europos mokyklų kasdienybę. Šis tyrimas atskleidė, kad technologijų vystymasis mokyklose žymiai atsilieka nuo bendrojo technologijų vystymosi visuomenėje.

Vienas iš kliuvinių, trukdančių sėkmingai taikyti atvirose švietimo išteklius, – daugiakalbio skaitmeninio turinio trūkumas. Aplinkybė, kad anglosaksiškasis pasaulis pirmauja šioje srityje, trukdė Europoje sėkmingai vystyti vadinamiesiems masiniams atviriesiems internetiniams kursams (MOOC).

Tačiau jau matyti iniciatyvų ir naujų pokyčių šioje srityje. Jos žymi ateities kontūrus, kai visos ES valstybės narės sieks taikyti sisteminių požiūrį į švietimo išteklius ir jais keistis. Klausimas, kaip bus keičiamasi skaitmeniniu turiniu, jei jis parengtas kitomis nei anglų kalbomis, vis dar išlieka atviras.

Moderatorius [Jonas Öhman](#)

Diskusijos apibendrintojas [Andrejs Vasiljevs](#), UAB „Tildē“ direktorius

